

სილაბუსი

ინდივიდუალური სასწავლო კურსი

მოდულში შემავალი სასწავლო კურსი

მოდულის დასახელება

სასწავლო კურსის
დასახელება

მათემატიკა

სასწავლო კურსის კოდი

სასწავლო კურსის სტატუსი

ფაკულტეტი

სწავლის საფეხური

კურსი

ენერგეტიკისა და ტელეკომუნიკაციის

ბაკალვრიატი, მაგისტრატურა

II,   სემესტრი I

სავალდებულო

არჩევითი

სასწავლო კურსის
ხანგრძლივობა

3 სემესტრი

ECTS 5 კრედიტი

ლექტორი

სამუშაო ადგილი

სამსახურის ტელეფონი

შიდა ტელეფონი

მობილური ტედეფონი

ფაქსი

ელ-ფოსტა

კონსულტაციის დრო

სრული პროფესორები სერგო თოფურია, ლეონარდე

მძინარიშვილი, ლევან გიორგაშვილი

სტუ-ს VIII კორპუსი, გამოყენებითი მათემატიკის მიმართულება,
აუდ. №911

63-13

895-14-25-08

(995 32)

natros@hotmai.com

პრაქტიკული მეცანიერების მასწავლებელი

სამუშაო ადგილი

სამსახურის ტელეფონი

შიდა ტელეფონი

მობილური ტელეფონი

ფაქსი

ელ-ფოსტა

კონსულტაციის დრო

ასისტენტ-პროფესორი ცირა ცანავა

სტუ-ს I კორპუსი, მათემატიკური ანალიზის მიმართულება,
აუდ. №538

(995 32)

67-21

899-16-75-80

(995 32)

ciracan@posta.ge

სასწავლო კურსის ფორმატი

ლექცია 30 სთ

სემინარი სთ

პრაქტიკული

ლაბორატორიული სამუშაო

სამუშაო პროექტი სთ

სასწავლო კურსის მიზანი	ასწავლოს სტუდენტებს განსაზღვრული ინტეგრალი, მისი გამოთვლის ხერხები. არასაკუთრივი ინტეგრალები უსასრულო არეზე და შემოუსაზღვრელი ფუნქციიდან, მათი ამოხსნის ხერხები და გამოყენება. რიცხვთა მწკრივი, კრებადობა და განმლადობა. აბსოლუტურად და პირობით კრებადი მწკრივები, მათი თვისებები. ხარისხოვანი მწკრივები, კრებადობის ინტერვალი და რადიუსი, ხარისხოვანი მწკრივების ზოგიერთი გამოყენება.
------------------------	--

სასწავლო კურსის შესწავლის წინაპირობები	წინმსწრები საგნები არ აქვს
---	----------------------------

სასწავლო კურსის შინაარსი

ლექციების განრიგი						
აუდიტორია	---	დაწყება	დამთავრება	დამთავრება	დამთავრება	
N	თარიღი	თემა				
ლექცია 1		ამოცანები, რომლებსაც მივყავართ განსაზღვრული ინტეგრალის ცნებამდე. განსაზღვრული ინტეგრალი როგორც უსასრულოდ მცირეთა ჯამის ზღვარი. არსებობის ოეორემა ჩამოყალიბებით. გეომეტრიული და ფიზიკური შინაარსი. ძირითადი თვისებები. საშუალო მნიშვნელობის ოეორემა. [1] (238-244), [2] (148-172)				
ლექცია 2		განსაზღვრული ინტეგრალის წარმოქმული ცვლადი ზედა საზღვრით. კავშირი განსაზღვრულ და განუსაზღვრელ ინტეგრალებს შორის. ნიუტონ-ლეიბნიცის ფორმულა. განსაზღვრული ინტეგრალის გამოთვლის ხერხები: ცვლადთა გარდაქმნა, ნაწილობითი ინტეგრება. [1] (245-249), [2] (172-182)				
ლექცია 3		ბრტყელი ფიგურის ფართობის გამოთვლა დეკარტის კოორდინატებში. რკალის სიგრძე და მისი გამოთვლა. სხეულის მოცულობის გამოთვლა პარალელური კვეთების ფართობების მიხედვით. ბრუნვითი სხეულის მოცულობისა და ზედაპირის ფართობის გამოთვლა. [1] (256-265), [2] (217-254)				
ლექცია 4		არასაკუთრივი ინტეგრალები უსასრულო არეზე. არასაკუთრივი ინტეგრალი შემოუსაზღვრელი ფუნქციიდან. [1] (249-256), [2] (186-203)				
ლექცია 5		ამოცანები, რომლებსაც მივყავართ დიფერენციალური განტოლების ცნებამდე. დიფერენციალურ განტოლებათა ოეორის ძირითადი განსაზღვრებები. პირველი რიგის დიფერენციალური განტოლება. კოშის ამოცანა. კოშის ამოცანის ამონასნის არსებობის და ერთადერთობის შესახებ ოეორების ფორმულირება. ზოგადი და კერძო ამონასნი. [1] (265-271), [2] (281-290)				
ლექცია 6		პირველი რიგის დიფერენციალური განტოლებები: 1) განცალებადი ცვლადებით, 2) ერთგვაროვანი, 3) წრფივი, 4) ბერნულის განტოლება, 5) განტოლება სრულ				

		დიფერენციალური [1] (271-281), [2] (290-302)
ლექცია 7		მაღალი რიგის დიფერენციალური განტოლებები. კოშის ამოცანა. კოშის ამოცანის ამონასნის არსებობისა და ერთადერთობის თეორემის ფორმულირება. ზოგადი და პერძო ამონასნის ცნება. ზოგიერთი განტოლების ამონასნა რიგის დაწევის გზით. [1] (283-287), [2] (355-361)
ლექცია 8		მეორე რიგის წრფივი დიფერენციალური განტოლება. მეორე რიგის წრფივი ერთგვაროვანი განტოლება. წრფივად დამოკიდებულ და წრფივად დამოკიდებულ ფუნქციათა ოვისებები. ერთგვაროვანი განტოლების ზოგადი ამონასნი. არაერთგვაროვანი განტოლების ზოგადი ამონასნის სტრუქტურა. მეორე რიგის მუდმივკოეფიციენტებიანი წრფივი დიფერენციალური განტოლება. მახასიათებელი განტოლება. ერთგვაროვანი განტოლების ზოგადი ამონასნი მახასიათებელი განტოლების ფენვების მიხედვით. [1] (287-293), [2] (361-371)
ლექცია 9		არაერთგვაროვანი განტოლების პერძო ამონასნის მოძებნა, როდესაც თავისუფალ წევრს აქვს სპეციალური სახე: 1) $f(x)=P_n(x)e^{\alpha x}$, სადაც $P_n(x)$ არის n -ური რიგის მრავალწევრი, ხოლო $\alpha = \text{const.}$ 2) $f(x)=\left[P_n(x)\cos\beta x + Q_m(x)\sin\beta x\right]e^{\alpha x}$, სადაც $P(x)$ და $Q(x)$ მრავალწევრებია, ხოლო α და β – მუდმივებია. [1] (294-307), [2] (371-382)
ლექცია 10		ნამდვილ რიცხვთა მწკრივი. კრებადობა და განშლადობა, მწკრივის ჯამი. მწკრივის კრებადობის აუცილებელი პირობა. უმარტივესი მოქმედებანი მწკრივებზე: რიცხვზე გამრავლება, შეცრება და გამოკლება. დადებითწევრებიანი მწკრივები. კრებადობის აუცილებელი და საკმარისი პირობა. მწკრივთა შედარების ნიშნები. კრებადობის დალაშტერისა და კოშის ნიშნები. [1] (301-309), [3] (173-197)
ლექცია 11		მწკრივის კრებადობის ინტეგრალური ნიშანი. მწკრივის ნაშთის შეფასება ინტეგრალური ნიშნის მიხედვით. ნიშანმონაცვლეობითი მწკრივი. ლეიბნიცის თეორემა. მწკრივის ნაშთის შეფასება. ნიშანცვლადი მწკრივები. აბსოლუტურად და პირობით კრებადი მწკრივები, მათი თვისებები. თეორემა აბსოლუტურად კრებადი მწკრივის შესახებ. [1] (309-315), [3] (197-213)
ლექცია 12		ფუნქციათა მიმდევრობისა და მწკრივის კრებადობის არეფუნქციათა მწკრივის თანაბარი კრებადობა. თანაბრად კრებადობის ვაიერშტრასის ნიშანი. თანაბრად კრებადი მწკრივის თვისებები. [1] (315-321), [3] (220-240)
ლექცია 13		ხარისხოვანი მწკრივი. აბელის თეორემა. ხარისხოვანი მწკრივის კრებადობის ინტეგრალი და კრებადობის რადიუსი. კრებადობის რადიუსის გამოთვლა. [1] (321-324), [3] (241-250)
ლექცია 14		ხარისხოვანი მწკრივის ზოგიერთი თვისება. ხარისხოვანი მწკრივების ინტეგრება და დიფერენცირება. ფუნქციის გაშლა ხარისხოვან მწკრივად. [1] (324-327), [3] (250-255)
ლექცია 15		ტეილორის და მაკლორენის მწკრივი და მათი ზოგიერთი გამოყენება. [1] (327-330), [3] (255-267)

სემინარული/ პრაქტიკული მეცადინეობების განრიგი					
აუდიტორია		---	დაწყება	დამთავრება	
N	თარიღი	თემა			
პრაქტიკული 1		განსაზღვრული ინტეგრალის გამოთვლა, ნიუტონ-ლაიბნიცის ფორმულა. [1] (452-453), [2] (517-520)			
პრაქტიკული 2		ცვლადის გარდაქმნისა და ნაწილობითი ინტეგრების ხერხი განსაზღვრული ინტეგრალისათვის. [1] (453-456), [2] (520-524)			
პრაქტიკული 3		ბრტყელი ფიგურის ფართობის გამოთვლა. [1] (457-458), [2] (547-555)			
პრაქტიკული 4		რკალის სიგრძის გამოთვლა. [1] (458-459), [2] (555-560)			
პრაქტიკული 5		სხეულის მოცულობის გამოთვლა პარალელური კეთების მიხედვით. ბრუნვითი სხეულის მოცულობისა და ზედაპირის ფართობის გამოთვლა. [1] (459-460), [2] (561-568)			
პრაქტიკული 6		არასაკუთრივი ინტეგრალები. [1] (455-456), [2] (531-543)			
პრაქტიკული 7		პირველი რიგის დიფერენციალური განტოლებების ამოხსნა. [1] (462-467), [2] (576-585)			
პრაქტიკული 8		ზოგიერთი მაღალი რიგის დიფერენციალური განტოლების ამოხსნა რიგის დაწევის გზით. [1] (468-469), [2] (595-598)			
პრაქტიკული 9		მაღალი რიგის მუდმივგოვიციენტებიანი წრფივი ერთგვაროვანი დიფერენციალური განტოლების ამოხსნა. [1] (469-470), [2] (598-600)			
პრაქტიკული 10		მაღალი რიგის მუდმივგოვიციენტებიანი წრფივი არაერთგვაროვანი დიფერენციალური განტოლების ამოხსნა. [1] (470-472), [2] (600-603)			
პრაქტიკული 11		რიცხვითი მწკრივები. კრებადობა. ჯამი. კრებადობის აუცილებელი პირობა. შედარების ნიშნები. [1] (472-473), [3] (549-554)			
პრაქტიკული 12		კრებადობის დალამბერისა და კოშის ნიშნები. მწკრივის კრებადობის ინტეგრალური ნიშანი. [1] (473-474), [3] (554-557)			
პრაქტიკული 13		ნიშანმონაცვლეობითი მწკრივები. ლაიბნიცის თეორემა. აბსოლუტური და პირობითი კრებადობა. [1] (474-475), [3] (561-563)			
პრაქტიკული 14		ხარისხოვანი მწკრივების კრებადობის არისა და კრებადობის რადიუსის გამოთვლა. [1] (475-476), [3] (579-584)			
პრაქტიკული 15		ხარისხოვანი მწკრივის ზოგიერთი გამოყენება. [1] (476-477), [3] (585-586)			

შეფასების სისტემა

სტუდენტთა ცოდნის შეფასება მოხდება „სტუ სასწავლო პროცესის მართვის ინსტრუქციით“ განსაზღვრული ნორმით (სტუ ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური. 17 სექტემბერი, 2007).

სემესტრის განმავლობაში ჩატარდება ორი შეასემესტრული ტესტირება:

I ტესტი – მაქსიმალური ქულა 25, გამსვლელი (მინიმალური) ქულა 13.

II ტესტი - მაქსიმალური ქულა 25, გამსვლელი (მინიმალური) ქულა 12.

(შეასემესტრულ შეფასებაში გათვალისწინებულია მასწავლებლის ბონუსი – არაუმეტეს 10 ქულა).

III ტესტი (გამოცდა) – 50 ქულა

სტუდენტთა ცოდნისა და მიღწევების შეფასება (ECTS სისტემაში) შინაარსობრივად და სტრუქტურულად განხორციელდება ზემოთხსენებული ინსტრუქციის 1, 2 და 3 პუნქტებში ჩამოყალიბებული წესების შესაბამისად.

სავალდებულო ლიტერატურა	<ol style="list-style-type: none"> 1. ს. თოფურია, ვ. ხოჭოლავა, ნ. მაჭარაშვილი. უმაღლესი მათემატიკა (სრული კურსი, თეორია და ამოცანათა კრებული), 2007 წ., გამომცემლობა ტექნიკური უნივერსიტეტი. 2. ს. თოფურია, ვ. ხოჭოლავა, მ. გაბიძაშვილი, ნ. მაჭარაშვილი. უმაღლესი მათემატიკა (მრავალი ცვლადის ფუნქციის დიფერენციალური ალრიცხვა; ერთი ცვლადის ფუნქციის ინტეგრალური ალრიცხვა; დიფერენციალური განტოლებები) (თეორია და ამოცანათა კრებული), 1991 წ., გამომცემლობა „განათლება“. 3. ს. თოფურია, ვ. ხოჭოლავა, მ. გაბიძაშვილი, ნ. მაჭარაშვილი, უმაღლესი მათემატიკა (ჯერადი ინტეგრალები, მრავივები, კომპლექსური ცვლადის ფუნქციები) (თეორია და ამოცანათა კრებული), 1992 წ., გამომცემლობა „განათლება“. 4. ს. თოფურია, ვ. ხოჭოლავა, ნ. მაჭარაშვილი. უმაღლესი მათემატიკის ამოცანათა კრებული, ნაწილი II, 1997, გამომცემლობა „განათლება“. 5. ს. თოფურია, ვ. ხოჭოლავა, ნ. მაჭარაშვილი. უმაღლესი მათემატიკის ამოცანათა კრებული, ნაწილი III, 1997, გამომცემლობა „განათლება“.
-------------------------------	--

დამატებითი ლიტერატურა და სხვა სასწავლო მასალა	<ol style="list-style-type: none"> 1. ვლ. ჭელიძე, ნ. ლომჯარია, გ. ხახუბია. უმაღლესი მათემატიკის კურსი, ტომი II და III. 1964-1973 წწ. 2. ვლ. ჭელიძე, ე. წითლანაძე. მათემატიკური ანალიზის კურსი, ტომი I და II. 1979-1980 წ. 3. Я.С. Бугров, С.М. Никольский.. Дифференциальное уравнение. Кратные интегралы. Ряды. Функции комплексного переменного, Москва «Наука», 1981 г. 4. Н.С. Пискунов. Дифференциальное и интегральное исчисление для втузов, Т. II. 1985 г. 5. 6. დურგლიშვილი. უმაღლესი მათემატიკის
--	---

- ამოცანათა კრებული. II ნაწ. 1980 წ.
6. Г.М. Берман. Сборник задач по курсу математического анализа, 1985 г.
7. Сборник задач по математике для втузов. Под редакцией А.В. Ефимова, В.И. Демидовича. Москва, 1981 г.

სწავლის შედეგი სტუდენტები შეისწავლიან განსაზღვრული ინტეგრალის გამოთვლის ხერხებს და გამოყენებას გეომეტრიასა და ფიზიკაში. ჩვეულებრივ დიფერენციალურ განტოლებებს და მათ გამოყენებას. რიცხვთა და ხარისხოვან მწკრივებს და მათ გამოყენებას.